

 وَالْعَصْرِ:
 إِنَّ
 الْإِنسَانَ
 لَفِي خُسْرٍ:
 إِلَّا
 الَّذِينَ
 آمَنُواوَعَ
05;ِلُوا
 الصَّالِحَا
78;ِ
 وَتَوَاصَوْ
75; بِالْحَقِّ
 وَتَوَاصَوْ
75; بِالصَّبْرِ:
 MEALİ:
 “Asra yemin ederim ki insan, gerçekten ziyan
içindedir. Ancak bundan iman edip salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı ve sabrı
tavsiye edenler müstesnadır.” (ASR SURESİ – ¼
AYETLER) Bu dersimizde kâmil manada bir Allah
inancının Iüzumu ve böyle bir imana sahip olmanın insanlara kazandıracağı
ahlâkî fazilet ve güzelliklerin üzerinde durmaya çalışacağınız.
 Bilindiği gibi; dinimize ait hükümller üç ana
gruba ayrırlılar. Bunlardan ilkini inanç ve itikat, ikincisini ibadât ve muamelât,
üçüncüsünü de ahlâk konuları oluşturmaktadır. Birbirile
iç içe olan bu hükümllerin tamamı, insanların dünya ve ahiret
hayatını tanzim ve her iki cihanda mutlu olmasını sağlamaya gayesi taşırlar. Nitekim iman ibadetin;
ibadet üstün ahlâkın, üstün ahlâk da insan-ı kâmil olmanın
temelini teşkil ederler. Kâmil insan ise, dünyada Rıza-ı Bari’ye uygun hareket
eden ve buna karşılık vaat edilen ilahî nimetleri kazanarak ebedî mutluluğa nail olmaya
hak kazanan kimse demektir. Dinimize ait hükümleri
ihtiva eden Kur’an-ı Kerim, Yüce Allah’ın rızasını nasıl elde edeceğimizi ve
ona giden yolların neler olduğunu açıkça göstermiş bulunmaktadır. 0, her
şeyden önce salim ve sağlam bir iman sahibi olmayı önermiştir. Şüphesiz
böyle bir imanın ön şartı; Yüce Rabbimizi bilmek, O’nu noksan sıfatlardan
tenzih edip kemal sıfatlarıyla tanımaktır. İkinci şartı ise, Hz. Muhammed (SAV)’i
Allah’ın kulu ve resulü olarak kabul etmek, bildirdiklerinin de hak olduğuna ve Allah
katından geldiğine dair iman ve ikrarda bulunmaktır. Kur’an-ı
Kerim’in bildirdiğine göre Allah vardır ve birdir. İnsan, etrafında olanlara ve kendi
nefsinde yaşadıklarına öyle bir baksa, O’nun var ve bir olduğunu apaçık bir
şekilde anlar. İçinde bulunduğu bu kâinatın yaratıcısı olan Allah, aynı zamanda
din gününün, yani ahiret hayatının da sahibidir. Hiç kimseye muhtaç
değildir. Aksine herkes ve her şey O’na muhtaçtır. Hay (diri) dır, ezelî ve
ebedîdir. 0, her şeye kadırdır. Rahmeti her şeyi kuşatmıştır. Merhamet etmeği sever. Aynı
zamanda hikmet sahibidir. Her şeyi bilen, her şeyi gören, her şeyden, hatta kalplerde saklı

tutulanlardan dahi haberdar olandır. Her Muuml;sluuml;man’ın Allah hakkındaki inancının bu şekilde olması gerekmektedir. Şuuml;phesiz böyle bir iman, tüm insanlık için en büyük bir değer, en sağlam bir destek ve dayanak ve de en güvenilir bir rehberdir. Zira böylesine ulvi bir rehber, insanı ortada kalmaktan, her türlü kötülüğe dalmaktan korur, birçok iyilikler yapmasını, ibadet ve itaat duygusunu artırarak manevi hazlara ulaşmasını ve sonuç olarak da mutlu olmasını sağlar.
 Kur’an-ı Kerim, insanın bu kemal noktasına gelme halini “ittika” ve “ihsan” dereceleri olarak göstermektedir. İttikayı, korku ve ümit içinde bir yaklaşımıla Allah’tan gerektiği şekilde sakınma; ihsanı ise Allah’ı daima hatırda tutma, O’ndan hayâ etme (utanma), her şeyi Yüce Yaratan’dan bilerek büyük bir sevgi ve minnet duygusu içinde O’na yönelme ve bağlanma diye açıklamaktadır. İhsan’ın ne olduğu hakkında Cebrail (AS) tarafından sorulan bir soruya karşılık olarak sevgili Peygamberimiz (SAV) şöyle buyurmuştur: “İhsan, Allah’ı görüyormuş gibi O’na ibadet etmendir. Sen O’nu görmüyor olsan dahi, O’nun seni gördüğünübilmendir.” Ayrıca Kur’an-ı Kerim, insanın bu ideal noktaya gelmesi halini Allah’ın boyası ile boyanma, O’nun öngördüğü sıfatlar ile sıfatlanarak ahlâkî ile ahlâklanma olarak tanımlamaktadır. Allah’ın sıfatları ile sıfatlanan bir kimsenin, en güzel faziletlerle donanmış olacağında asla şüphe yoktur. Onun içindir ki sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (SAV), bizlerin Allah’ın emrettiği üstün ahlâkla ahlâklanmamızı istemiştir. Vahdaniyet, yani bir ve tek olma sıfatı, hem inanç ve idealde, hem de toplumun her kesiminde olması gereken birlik fikrinin, beraberlik idealinin yegâne kaynağıdır. Kur’an-ı Kerim, birlik ve beraberlik anlayışının bulunmayışını “fitne” olarak vasıflandırmakta, fitneyi de katl, yani adam öldürme fiiliinden daha büyük bir kötülük saymaktadır. Allah’ın kudret sıfatını kendisine rehber edinen insan, her sıkıntıya katlanmayı, her zorluğu yenmeyi, her çeşit kötülükle mücadele etmeyi; Hikmet sıfatını rehber edinen, hak ve hakikatin gerçek bilgide olacağını, dolayısıyla zan ve şüpheyeye dayanan anlayışların terk edilmesi gereğini; Onun Esma-i Hüsna’sından Adalet sıfatını rehber edinen, hak ve hukuka riayet etmeyi, bu hak kime ait olursa olsun, onu mutlaka koruyup kollamayı ve her türlü haksızlıktan uzak kalmayı; Rahman ve Rahim sıfatlarını rehber edinen ise Allah için sevmeyi ve Allah için iyilik yapmayı ögrenir. Şüphesiz insan, her şeyden çok Yaratan’ını sever. O nedenle Müminlerin gönlünde bulunan en büyük sevgi, sevgilerin en yücesi olan Allah sevgisidir. Ancak Yunus Emre’nin deyişile insan, yaratandan ötürü yaratılanları da sevmek durumundadır. Bu manada İslâm, zaten Allah sevgisi ile yaratılanların sevgisini, özellikle de insan sevgisini iç-içe ve eğer teşbihte hata olmazsa, birbirine yapışık ikiz kardeşler olarak görmüş ve göstermiştir. Çünkü Allah sevgisinin yüceliğine, Allah’ın eseri olan mahlûkatın sevgi merdiveni kullanılmadan çikilamaz. Zaten Resülüllah (SAV)’de şöyle buyururlar: “Allah’a yemin ederim ki, Müslüman olmadıkça Cennet’e giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de Müslüman olamazsınız.” Allah sevgisi, Allah’ın emir ve yasaklarına uyma, samimiyet, tevekkül ve teslimiyetle O’na bağlanma şeklinde

tezahür eder. Böyle bir sevgi, insanlar arasındaki ilişkilerin güzelleşmesini, Allah rızasına dayanan iyiliklerin artmasını da sağlar. Bu suretle kardeşlik, birlik ve beraberlik bağları ile dirlik ve düzen anlayışı gelişir. Ayrıca birlikte yaşamın vazgeçilmez şartlarından biri olan toleransı ve hoşgörü ortamının doğmasına yardım eder. Kuşkusuz o da her yer ve zamanda ihtiyaç duyduğumuz toplumsal barış demektir. Bilindiği gibi insanlar arasında olması gereken dostlukların azalması, ona bağlı olarak da öfke, hiddet ve düşmanlıkların artması çoğu kez sevgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır. İnsanları rahatsız eden yanlış düşünce, yanlış fiil ve davranışlar ile onlardan neşet eden kötülüklerin tek sebebi de yine sevgisizliktir.

Çünkü sevgi olsa, öfkeler diner, düşmanlık duyguları siner, bir daha ortaya çıkma imkânı bulamadan kaybolup gider. Unutulmaması gereken bir husus olarak söyemeliyiz ki, tüm faziletler, tüm iyilik ve güzelliğler, sadece sevgi ve samimiyet ortamında doğar ve gelişirler. Bu bakımdan, günümüzde yaşadığımız rahatsızlıkların yok edilmesi için Allah rızasına dayanan sevgi pınarını herkesin gönlüne iyice akıtmamız gerekmektedir. Çünkü bu sevgi ve samimiyet olmadan, yüce dinimizin hedeflediği faziletli hayat ve kâmil ahlâk idealini yakalamamız mümkün değildir. Nitekim toplumsal barış, ahlâk ve fazilet konusunda ortaya çikan problemlerin, geçmişte de hep sevgi yoluyla halledildiğini görmekteyiz. Gerçekten de, söz geliş Anadolu’nun en buhranlı, dolayısıyla Anadolu insanının en bunalımlı dönemlerinde gelen Hz. Mevlana’nın, Hacı Bayram Veli’nin, Yunus Emre’nin, Hacı Bektaş-ı Veli’nin metodu sevgi esasına dayanıyordu. Daha önce gelen Ahmet Yesevî’ninki de öyle... Zira bu metot bizzat Yüce Allah tarafından va’z edilen ve Resulü (SAV) tarafından uygulanan ilahî bir metottur. Kendi mesajını insanlara tebliğ etme görevi ile görevlendirdiği Resulü (SAV)’e Yüce Allah şöyle buyuruyor:

 ادْعُ إِلِى
سَبِيلِ
رَبِّكَ
بِالْحِكْمَةِ
77;ِوَالْمَوْعِظَةِ
الْحَسَنَةِ
وَجَادِلْهُمَبِالَّتِي
هِيَ
أَحْسَنُ
إِنَّ
رَبَّكَ هُوَ
أَعْلَمُ
بِمَن ضَلَّ
عَن
سَبِيلِهِ
وَهُوَ
أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَةِ
83;ِينَ; “Onlarla (muhataplarınıla) en güzel şekilde mücadele et.” (NAHL SURESİ – 125. AYET) وَلَا

تَسْتَوِي
الْحَسَنَةُ
وَلَا
السَّيِّئَة
15;ادْفَعْ
بِالَّتِي
هِيَ
أَحْسَنُ
فَإِذَا
الَّذِي
بَيْنَكَ
وَبَيْنَهُ
عَدَاوَةٌ
كَأَنَّهُ
وَلِيٌّ
حَمِيمٌ : &nbs; &nbs;&nbs;&nbs;
“iyilikte kötülük bir olmaz. Sen kötülügü iyilikle
önle. O zaman (görürsün ki), seninle arasında düşmanlık olan kimse,
sanki yakın bir dost olur.”&nbs;&nbs; (FUSSİLET SURESİ – 34. AYET)
&nbs;&nbs;&nbs; İşte Resülüllah (SAV)’in uyguladığı metot bu
metot idi; elde ettiği muazzam sonuç ise herkesin malumudur.
&nbs;&nbs;&nbs; Atalarımızın da işaret ettiği gibi, kan nasıl sadece su ile yıkanırsa,
kötülükler de ancak iyilikle silinir ve yok edilir. Kuşkusuz bu düşünce,
İslâm'ın insanlığa kazandırmak istediği en büyük hasletlerden biridir. Ancak
Kur’an-ı Kerim’in bildirdiği göre: &nbs;
وَمَا
يُلَقَّاهَا
إِلَّا
الَّذِينَ
صَبَرُوا
وَمَا
يُلَقَّاهَا
73;ِلَّا ذُو
حَظٍّ
عَظِيمٍ : &nbs; &nbs;&nbs;&nbs;
&nbs;“Bu haslete, sadece sabredenlerle (hayırda) büyük pay sahibi olan kimse
kavuşturulur.” &nbs;&nbs;(FUSSİLET SURESİ – 35. AYET)
&nbs;&nbs;&nbs; Kur’an-ı Kerim’de bu ayeti destekleyen başka ayetler
de vardır. Allah’in rızasını ve O’nun sevgisini kazanmanın iyilik yapma, sabırlı olma,
hakkı söyleme ve insanları sevme şartına bağlı olduğunu birlikte gösteren o
ayetlerden bazılarının meali şöyledir: &nbs;
وَالْعَصْرِ:
إِنَّ
الْإِنسَانَ
لَفِي خُسْرٍ:
إِلَّا
الَّذِينَ
آمَنُواوَعَ

05;ِلُوا
الصَّالِحَاتِ
وَتَوَاصَوْا ِبِالْحَقِّ
وَتَوَاصَوْا ِبِالصَّبْرِ:
 &nbs; &nbs;&nbs; &nbs;&nbs; “Asra yemin ederim ki insan, gerçekten ziyan
içindedir. Ancak bundan iman edip salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı ve sabrı
tavsiye edenler müstesnadır.”&nbs;&nbs; (ASR SURESİ – ¼
AYETLER) &nbs; الَّذِينَ
يُنفِقُونَ
فِي
السَّرَّاء
وَالضَّرَّاء
وَالْكَاظِمِينَ
الْغَيْظَ
وَالْعَافِينَ
عَنِ
النَّاسِ
وَاللّهُ
يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ: &nbs; &nbs;&nbs;&nbs;&nbs; “O kimseler ki varlıkta ve
yoklukta mallarından infak ederler. Öfkelerini yutar ve insanları affederler. Allah, iyilik ve
ihsanda bulunanları sever.”&nbs;&nbs;&nbs; (ÂLi – İMRAN SURESİ
– 134. AYET)) &nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Yukarıdan beri söyalediklerimizi bir
sonuç olarak özetlemek gerekirse söylenecek söz merhum Akif’in
güzel bir biçimde dizelediği şu beytindeki sözden başkası olamaz:
&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; “Ne ilimdir veren ahlâka yükseklik ne irfandır,
&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır.”
&nbs; KAYNAK: DİYANET AYLIK DERGİ &nbs;

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)